

Henk van der Scheer reist verder door de groene omgeving en is dit keer bij een imkervereniging in Drenthe. (foto's Daan Meeusen)

Oosterhesselen en omgeving

Rollen hooi (veel koeien krijgen hier hun voer in open melkstallen).

Een zandig bord

Ruwweg lijkt Drenthe op een omgekeerd bord. Het gebied ligt grotendeels op het Drents Plateau, voornamelijk opgebouwd uit keileem afgezet in de voorlaatste ijstijd, met daarop vaak dekzand en plaatselijk veen. De hoogte varieert zo tussen 10 en 20 m boven NAP. Landijs heeft op veel plekken rechte ruggen in het landschap achtergelaten, met als mooiste voorbeeld de Hondsrug, in het noordoosten. De randen van het bord liggen een stuk lager, in het noordwesten en zuidwesten zelfs onder zeeniveau.

Bossen, landbouw en veeteelt

Op het zand vindt men van oudsher het esdorpenlandschap, met brinkdorpen, essen, heidevelden en in de beekdalen groenlanden. Oosterhesselen was zo'n brinkdorp. In het oude deel staan nog wat karakteristieke Saksische boerderijen.

De lagere delen langs de provinciegrenzen bestonden oorspronkelijk uit veen, maar zijn alle ontgonnen voor turfwinning. De zandige ondergrond werd

daarna gemengd met bonkveen. Dat is de bovenste halve meter veen die ongeschikt is voor turf en bij de vervening opzij werd gelegd. De dalgrond die zo ontstond, werd met goede bemesting en afwatering redelijke landbouwgrond. De boeren kwamen vaak van buiten de provincie.

Ongeveer een kwart van het 'grondgebied' van Oosterhesselen e.o. ligt op dalgrond, de rest op het zand. Het landschap is afwisselend: bossen, landbouw en veeteelt.

Natuurgebieden

Bij Coevorden ligt een gebiedje waar het oorspronkelijke hoogveen nog aanwezig is: Dalerpeel, eigendom van het Drents Landschap. In Dalerpeel ontstaat geen nieuw hoogveen meer. Toch komen er nog wel veenmossen voor, en ook dophei, veenpluis, blauwe zegge en kleine en ronde zonnedauw.

Op het zandgebied waar de imkervereniging actief is, liggen twee boswachterijen van Staatsbosbeheer: Sleenerzand (loofbomen, heide, jeneverbes en stuifzanden) en Gees (loofbomen, heidevelden, vennetjes én de grootste zwerfkei van Nederland). Vlakbij ligt in het beekdal van het Drostendiep het landgoed De Klencke, een natuurgebied dat in 1961 door mevr. Goddard-Van der Wijck is nagelaten aan Natuurmonumenten. Daar vinden we oud loofbos, heide, graslanden, rechte lanen en boerderijen. Ook het Drents Landschap bezit er twee natuurgebieden. Het zijn De Palms (met jeneverbessen) ten noorden van Meppen en Stroeten, een beekdallandschap bij Zweelo. Er zijn twee Natura 2000-gebieden aangewezen: het Mantingerzand (met stuifzanden en heide) en het Mantingerbos (met veel hulst).

Dracht

Lang geleden foerageerden de bijen rond Oosterhesselen op de hei of de boekweitvelden. Ook reisden boeren gezamenlijk naar het koolzaad in Groningen want het imkeren was toen een belangrijke bijverdienste. Het reizen ging soms per trein vanuit Hoogeveen, maar vaker per paard en wagen. Heen en terug was men wel drie dagen onderweg. In 1984 stopte men met die activiteit; de kosten werden te

.....

Vroeger telde Drenthe 35 gemeentes. Daarvan was het dorp Oosterhesselen er een. Sinds 1998 valt het onder gemeente Coevorden. Maar imkervereniging Oosterhesselen e.o. (1912) vergrootte haar 'grondgebied' en omvat ook delen van Midden-Drenthe en Borger-Odoorn.

Molen bij Sleen, plaats van de jubileumtentoonstelling

Meester Hutter

hoog. Men ging voortaan met eigen vervoer. Ook reist men nu naar de hei op het Amsterdamse veld onder Klazienaveen.

Dichterbij staan in de bermen in het voorjaar paardebloemen en later witte klaver. Bij de boerderijen vinden we vaak fruitbomen en in de staatsbossen tamme kastanje en acacia.

‘Meester’ Hutter

Juni 2012 sprak ik met de heren Ter Bork (voorzitter), Meeusen en vooral ‘meester’ Hutter, een van de oudste leden. Hij is 82, maar houdt nog met veel plezier vier hoofdvolken in de tuin bij zijn bungalow in een rustige wijk in Oosterhesselen. Hij is jarenlang onderwijzer geweest aan de lagere landbouwschool daar, en is ruim 30 jaar imker. Zijn belangstelling voor bijen en bijenhouden komt voort uit liefde voor de natuur. Hij heeft nooit cursussen bijenhouden gevolgd. Vroeger vroeg hij wel eens raad aan andere imkers, tegenwoordig vragen ze hem om raad. Jarenlang had hij tien volken waarmee naar het koolzaad in Groningen reisde. Met de huidige vier oogst hij jaarlijks ongeveer honderd potjes honing voor eigen gebruik en om uit te delen aan vrienden en bekenden. Een honingkeuring in de trant van vuiltjes zoeken is aan meester Hutter niet besteed.

Geen overlast

Meester Hutter heeft geen rasbijen. De burens hebben nooit geklaagd, hij zorgt ervoor om geen overlast te veroorzaken. Zo werkt hij in de volken als er weinig mensen in de buurt buiten zijn. Zijn koninginnen zijn gemerkt en geknipt. Hij wacht bij elk volk tot er een zwerm afkomt, maar die komt niet ver en zeker niet tot bij de burens. Soms slaat de zwerm terug, soms ligt er een zwerm met koningin voor de kast. Dan gaat de zwerm in een zesramer en wordt in het najaar verenigd met een volk. In het zwermvlustige volk breekt hij meteen alle doppen op de vier mooiste na. Die komen in de bovenbak boven een separator. Door die separator verliest de bovenbak alle vlieg-bijen aan de onderbak. Zodra hij een tuter hoort, breekt hij de overige drie doppen, merkt de koninginnen die daaruit komen en laat alledrie in het volk met

Een stukje verenigingsgeschiedenis

Oosterhesselen e.o. ontstond als ‘broedaflegger’ van bijkiersvereniging Sleen. De start verliep moeizaam, want tijdens de eerste ledenvergadering schitterde de voorzitter door afwezigheid, tot ongenoegen van de “splinternieuwe” secretaris, zo lezen we. Wel steeg het ledental van 55 bij aanvang naar 162 in 1939, maar die aanwas betrof voornamelijk ‘suikerleden’. Die naam vanwege hun interesse om goedkoop de suiker voor hun bijen te kunnen inslaan. Later zakte het aantal leden weer. De hei was ontgonnen en ook verdween de teelt van boekweit en daarmee de intensieve bijenhouderij. Nu zijn er ruim 30 leden en dat aantal groeit weer. Vorig jaar vierde de vereniging haar 100-jarig bestaan.

de tuter lopen. Hij doet dit nu drie jaar en twee van de drie keer komt uiteindelijk een gemerkte koningin aan de leg. Dat vereenvoudigt het werk en daar is het meester Hutter om te doen.

Geen wintersterfte

In augustus na de honingooft bestrijdt hij varroa met thymol en in de winter druppelt hij met oxaalzuur. Ook doet hij veel aan raatvernieuwing. Wintersterfte komt dan ook niet voor. De oude raampjes zonder raat worden met verdunde gootsteenontstopper ontsmet en nagespoeld met water. Om ze te drogen legt hij de raampjes plat op elkaar, met daarop een plank en een gewicht zodat ze niet kromtrekken.

Andere activiteiten

Meester Hutter was jarenlang secretaris van de imkervereniging. ‘Hesselen’ zou hazelaar betekenen, zo leer ik van hem, en honing is ‘hunnig’ in het Drents. Vorig jaar was hij lid van de zeer actieve jubileumcommissie.

Bij zijn afscheid als secretaris bood de vereniging hem een laat bloeiende iep aan. Die is geplant in het park niet ver van zijn huis. Toen besloot het bestuur in aanloop naar het 100-jarig bestaan om in ieder ‘imkerdorp’ van de gemeente Coevorden de daaropvolgende jaren een honingboom te gaan planten. De laatste werd geplant in Noord-Sleen, als hoogtepunt van het jubileumjaar.